

NEJSTARŠÍ SPORTOVNÍ DISCIPLÍNY

1. ZÁPAS

Nejstarší vyobrazení zápasu lze nalézt v komplexu jeskyní ve francouzském Lascaux, jejich stáří se odhaduje na 17 000 let. Od roku 1970 jsou jeskyně součástí světového kulturního dědictví UNESCO, tehdy to byl ještě paleolit. V neolitu byl již zápas globálním sportem, jak dokazují o pár tisíc let mladší malby z jeskyní v Mongolsku a Japonsku. Zápas byl populární i ve starém Egyptě a roku 708 př. n. l. se dostal na program starořeckých olympijských her. To už se ale v Olympii skoro sedmdesát let sportovalo.

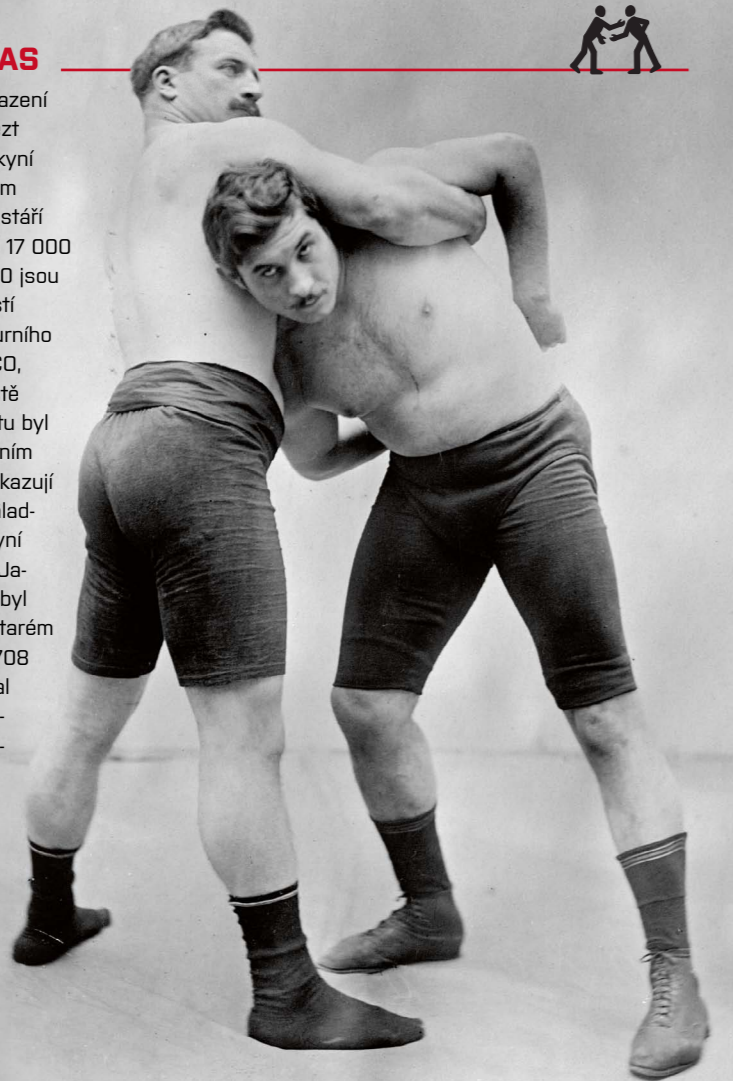

FOTO: PROFIMEDIA.CZ

2. BĚH

Předchůdce člověka začal chodit a běhat po dvou před 4 až 6 miliony let. Ještě to nebyl sport, ale dala se tak rychleji lovit zvířata. Indiáni Tarahumarové před 10 tisíci let v Mexiku zvládali při lovu klidně i přes 100 km za den. Na první olympiádě v roce 776 př. n. l. byl běh jedinou sportovní disciplínou, později se běhalo na vzdálenost od jednoho do 24 stadionů. Jeden stadion byl něco přes 200 m. Zato výkon chrabrého vojáka Feidipida, který měl po bitvě u Marathónu běžet 240 km zvěstovat vítězství Řeků do Atén, je prý legendou.

3. LYŽOVÁNÍ

Už lovci doby kamenné lyžovali. Vázali si na nohy dlouhé části dřev, aby se na sněhu a ledovcích mohli snáz a rychleji pohybovat. První vyobrazení lyžařů jsou staré 8 tisíc let a pocházejí z Číny, nejstarší pravěké lyže byly nalezeny na území Ruska. Lyže lovců tuleňů v Botnickém zálivu byly až čtyři metry dlouhé. Postupně se lyže ze Skandinávie rozšířily i na další kontinenty, a když je řemeslníci v okolí norského Telemarku v polovině 19. století začali vyrábět ovladatelnější prohnuté, odstartoval i sportovní a rekreační boom lyžování.

4. ULAMA

Původní aztécká míčová hra byla pár tisíciletí před naším letopočtem rozšířena po celé střední Americe od Mexika až po Guatemala, Salvador a Kostariku. Dodnes je na několika místech Mexika stále živá. Hrál se pět na pět na úzkém hřišti, gumový míč nesměl přejít koncovou čáru. Míč byl z plně gumy a vážil až čtyři kila. Aztékové totiž nečekali na firmu Goodyear a znali vulkanizaci o pár tisíc let dřív. Po hře byl často poražený tým i s míčem rituálně obětován místním bohům. Pozor na inspiraci pro některé dnešní fanoušky!

7. HOD OŠTĚPEM A DISKEM

Původně šlo o dovednost ubránit se a přežít. Hody čímkoliv na dálku i na přesnost byly často součástí oslav, oštěp byl i na programu starověkých olympiád ve starém Řecku. V 19. století se hod oštěpem stal populárním v Německu a téměř národním sportem ve Švédsku a Finsku. Finové oštěp opravdu prožívají, jak ukázal kultovní komentář Antera Mertaranty při olympijském hodu Báry Špotákové v Pekingu. Hod diskem oživil v novodobém sportu hrabě Coubertin, když symbolicky vzdal hold původní myšlence olympijských her.

9. POLO

Objevilo se v Persii před 2500 lety. Byl to i tehdy sport bohatých – každý člen týmu musel totiž mít vlastní koně. V královském jezdecktvu se elitních soubojů účastnila až stovka hráčů na každé straně. Hrály dokonce i ženy, v 6. století př. n. l. prý královna a její dvorní dámy vyzvaly krále Chosrova II. a jeho muže ke hře v polu. Do současné podoby se polo rozvinulo v první polovině 19. století v Indii, od roku 1936 už ale není na programu olympijských her.

5. JEZDECTVÍ

Není úplně jasné, kdy přesně lidé začali jezdit na koni. Má se za to, že někdy v době bronzové, když pastevci potřebovali hlídat stáda. Brzy zjistili, že jezdit na koni je rychlejší a pohodlnější než běhat po svých. Napovídají tomu alespoň nálezy koňských lebek s primitivními udidly z území dnešního Kazachstánu z doby asi 3500 př. n. l. Nejspíše se jezdilo bez sedla jen s kusem provazu místo ohlávky. Každý začátek je těžký. Ale v oblasti střední Asie se jezdí skvěle na koni dodnes.

6. BOX

Boxerské souboje lze najít už na sumerských reliéfech z třetího tisíciletí před naším letopočtem, později na vyobrazeních z Asýrie a Babylónu. Box byl populární i ve starém Řecku a Římě, bojovníci si pěsti ovíjeli koženými řemeny, které se brzy staly zbraní. První skutečná pravidla se objevila v Anglii v roce 1743. Sepsal je šampion Jack Broughton poté, co po souboji s ním zemřel soupeř George Taylor. Broughton pak otevřel vlastní boxerskou arénu a vyhlásil soubor pravidel, podle nichž se v ní bude bojovat.

8. HURLING

Stará gaelská hra, v Irsku se hraje déle než tři tisíce let. Dříve ji proti sobě hrály celé vesnice a utkání trvala i několik dní. Dnes už je to jiné, ale Irové hurling pořád hrají doma i na všech kontinentech, kde žijí irské komunity. Na velkém hřišti podobném ragbyovému se dva týmy o patnácti hráčích snaží velkými vařečkami odpálit malý míček do soupeřovy branky. Míček je korkový, hole dřevěné a Irové horkokrevní – hra tělem a hákování jsou povoleny. Tady máte inspiraci na příští Den sv. Patricka!

10. TCHU-CU

Víte, že předchůdce fotbalu pochází z Číny? Vojenské záznamy z doby dynastie Hun ve 2.-3. stol. př. n. l. popisují hru tchu-cu, která se hrála koženým míčem nacpaným kůží a chlupy. Hráči měli pomoci nohou dopravit míč do malé branky, nesměli si pomáhat rukama. Před tisíci lety už ve velkých čínských městech existovala profesionální liga Yuan She. V Japonsku se podobná hra jmenovala „kemari“, v Řecku „episkyros“, v Římě „harpastum“. My jsme jí na Vínohradech říkali čutaná, pravidla současného fotbalu ale vznikla v Anglii v roce 1863.